

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:50
sssjournal.com

pp.6701-6712
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 05/10/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 24/11/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 24.11.2019

TERÖRİZM İLE MÜCADELEDE ULUSLARARASI POLİS İŞBİRLİĞİ

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN COMBATING TERRORISM

İsmail KARAMAN

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler ve Terörizm İncelemeleri Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2133-1429>

Dr. Öğr. Üyesi, Filiz KATMAN

İstanbul Aydın Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (İngilizce) Bölüm Başkan Yardımcısı, İstanbul/ TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5029-173X>

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1917>

Reference : Karaman, İ. & Katman, F. (2019). "Terörizm İle Mücadelede Uluslararası Polis İşbirliği", International Social Sciences Studies Journal, 5(50): 6701-6712.

ÖZ

Bu çalışmada uluslararası polis işbirliğinin terörizm ile olan mücadelesinde oynadığı rol ele alınmıştır. Çeşitli uluslararası polis teşkilatları bulunsa da çalışmada Uluslararası Kriminal Polis Örgütü (INTERPOL) teşkilatı ele alınmıştır. Çalışma INTERPOL'ün göstermiş olduğu çeşitli suç alanlarındaki mücadele türlerinden "terörizm" ile olan mücadelesi ele alınarak konu sınırlandırılmıştır. Bu mücadele ortaya konulmadan önce konunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından terör ve terörizm kavramlarından, terör türlerinden, INTERPOL'ün terörizm ile olan mücadele evrelerinden, INTERPOL teşkilatının genel yapısından kısaca bahsedilmiştir. Çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılarak konu hakkında yazılmış kitap, tez, makale ve internet kaynakları taranmıştır. Çalışma sonucunda INTERPOL teşkilatının terörizm ile olan mücadelesinde politik bir tavır takındığı, bu tavrın terörizm ile olan mücadelesinde yetersizlik yarattığı, terör suçlusu şahıslar hakkında bülten çıkartmada üye devletlere sıkı bir kurallar dizini getirdiği ayrıcı üye ülkelerin suçlu iadesinde politik davrandıkları ortaya konulmuştur. Sonuç olarak terörizm ile mücadelede polise işbirliği teşkilatı INTERPOL'ün terörizm ile mücadelede göstermiş olduğu mücadeleyi iyileştirici nitelikte önerilerde bulunulmuştur.

Bu çalışmada Uluslararası terörizm ile mücadelede etkin rol oynayan İnterpol Teşkilatı'nın bu mücadelede ki yetersizliğine nelerin neden olduğu sorusu cevap aranmaktadır. Bunun için önce "Terörizm" kavramı tartışılmış, ardından İnterpol Teşkilatından kısaca bahsedildikten sonra İnterpol'ün terörizm ile olan mücadele evreleri ele alınmış, son olarak üye ülkelerin mevcut teşkilat içindeki terörizm konusunda göstermiş oldukları politik tavrın teşkilatın terörizm ile olan mücadelesine nasıl etki ettiği ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizm, İşbirliği, INTERPOL, Polis

ABSTRACT

In this study, the role of international police cooperation in the fight against terrorism is discussed. Although there are several international police organizations, the International Criminal Police Organization (INTERPOL) has been discussed in the study. The study has limited the topic by addressing INTERPOL's struggle against terrorism, one of the types of struggle in various crime areas. Before addressing this struggle, the concepts of terror and terrorism, the types of terrorism, the phases of INTERPOL's fight against terrorism and the general structure of INTERPOL organization are briefly mentioned in order to make the topic more understandable. In this study, books, thesis, articles and internet resources written about the topic were analyzed by using Qualitative Research Technique. As a result of the study, it was revealed that INTERPOL took a political stand in the fight against terrorism, this attitude caused inadequacy in the fight against terrorism and brought a strict set of rules to the member states in issuing bulletin about terror criminals. It was also revealed that member states acted politically in extradition. As a result, suggestions were made to improve the fight against terrorism by INTERPOL, the police cooperation organization in the fight against terrorism.

In this study, the question of what causes the inadequacy of the Interpol Organization, which plays an active role in the fight against international terrorism, is sought. To this end, the concept of "terrorism" was first discussed, and after the Interpol Organization was briefly mentioned, the phases of Interpol's fight against terrorism were discussed, and finally, how the political attitude of the member states on terrorism within the existing organization has been discussed.

Keywords: Terror, Terrorism, Cooperation, INTERPOL, Police

1. GİRİŞ

Günümüzde küreselleşen dünyada insan ihtiyaçları artmış, insanlar bu ihtiyaçlarını giderebilmek adına çeşitli arayışlara girmişlerdir. İnsanların temel ihtiyaçlarından olan yaşama, eğitim, sağlık, barınma vb. ihtiyaçların ardından güvenlik ihtiyacı en önemli ihtiyaç olmuştur. Maslow Teorisi'nde fizyolojik ihtiyaçların ardından güvenlik ihtiyacı ikinci sırada gelmiştir. Güvenlik kavramsal olarak; tehdit ve tehlikenin asgari seviyede olması ya da güvenliğe konu olan obje ya da süjeye yönelik tehdit ve tehlikeleri olanaklar doğrultusunda bertaraf etme edebilme yeteneğine malik olunması şeklinde tanımlanabilir (Karabulut, 2011: 7). Bireysel yaşamdan toplu yaşama geçen insanlık çeşitli güvenlik sorunlarıyla karşılaşmış ve bunun mücadelesi için kısa ve uzun vadeli yöntem ve stratejiler geliştirmişlerdir.

İnsanlar toplu yaşama geçişin ardından "devlet" adını verdikleri kurumları oluşturmuşlar ve bu kurumdan her türlü ihtiyaçlarının giderilmesini beklemişlerdir. Devlet adı verilen kurumlarda ortaya çıkan bu güvenlik sorunları ile hem ulusal düzeyde mücadele etmiş hem de uluslararası işbirliği yaparak sorunları ortadan kaldırmaya çalışmışlardır. Bu işbirliği anlaşmaları sonucunda güvenlik sorunları hakkında uluslararası işbirliğini sağlayan Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO), Uluslararası Kriminal Polis Örgütü (*International Criminal Police Organization-INTERPOL*) vb. teşkilatlar kurulmuştur.

İnsanlık yaşam boyunca çeşitli güvenlik sorunlarıyla karşı karşıya kalmışsa da 21. yüzyılda tüm coğrafyaları dolaylı ya da doğrudan etkileyen, en büyük güvenlik sorunlarından biri de "terörizm" olmuştur. Yapısı ve tarihi itibarı ile sürekli değişen bu kavram ile mücadelede "uluslararası işbirliği" önemli bir rol oynamıştır. Güvenlik kurumlarının karşılıklı kapasite geliştirme faaliyetleri birçok suç ile mücadelede başarıyı etkilemiştir. Terörizm konusunda devletlerin bu kavrama yüklemiş oldukları tasnifler ve mücadelede takındığı tavırlar mücadeleyi yetersiz bırakmıştır. Uluslararası arenada devletlerin ortak bir terörizm tanımı üzerine uzlaşmaya varamamaları da terörizm ile olan mücadeleyi olumsuz etkilemiştir. Polisiye işbirliğini uluslararası arenada ortak bir noktada birleştiren polis örgütlerinden biri olan Uluslararası Kriminal Polis Örgütü (INTERPOL) terörizm kavramını uzun süre gündemine almamıştır.

Bu çalışmada terörizme kısaca değinilerek uluslararası teşkilatlardan Interpol'ün genel yapısı ve terörizm ile olan mücadelesi ele alınmıştır. Ayrıca bu işbirliğini sağlayan çeşitli uluslararası anlaşmalara da değinilmiştir. Araştırmada terörizm ve Interpol hakkında yazılmış makale, kitap, tez ve internet kaynaklarından yararlanılmıştır.

Araştırmamızın temel hipotezi Interpol'e üye devletlerin terörizm ile mücadelesinde ki politik tavrı ve Interpol teşkilatının terörizm konusunda göstermiş olduğu sıkı düzenlemelerin (Bülten çıkarmadaki sorunlar vb.) terörizm ile olan mücadelesini yetersiz bıraktığıdır. Ayrıca karşılıklı bilgi kapasite paylaşımının artması sonucu son zamanlarda yaşanan terör saldırılarında Interpol Teşkilatı'nın da rol aldığı görülmektedir.

Bu uluslararası sözleşmeler ve antlaşmalar terörizm hakkında sadece tavsiye edici karar niteliği taşımışlar, teşkilata üye olan hiçbir ülkeye bağlayıcı bir nitelik oluşturmamışlardır. Interpol anayasasının 3. maddesi terörizmin ya dolaylı olarak nedeni ya da yapısı itibarı ile sonucu olarak doğrudan ve dolaylı ilintilidir. Devletlerin mevcut işbirliği çatısı altında terörizme karşı ortak bir tavır almaması atılacak adımlarda soyutluk yaratmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Terörizm

Terörizm; sosyal, ekonomik, psikolojik ve kültürel yönü olan multidisipliner bir kavramdır. Multidisipliner bir kavram olması sebebi ile mücadelesi çok yönlü ele alınması gereken bir konudur. Kavramların tanımının ortaya konması mücadeleyi büyük ölçüde etkilemektedir. Günümüzde yaşanan kavramsal kargaşalardan biriside "terör" ve "terörizm" kavramlarıdır. Birbirinden bütünüyle farklı olmasa da birbirinden ayrılan noktaları vardır. Anlam olarak benzerlik gösterse de terörizm kavramı ile karıştırılan terör kavramı şu şekilde tanımlanabilir: dehşet veya korku yaratan; şart, durum ve eylem, bu dehşet ve

korkuyu telkin eden; kişi, obje, güç ve zoru içermektedir (Şenel ve Turhan, 1997: 18). Terör kavramında hayatın olağan akış kuralları dışında aşırılık olgusu vardır. Terör her türlü aşırı davranışın bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Bu duruma günlük hayatta da sıkça kullanıldığımız şu tabirler örnek gösterilebilir: futbol terörü, trafik terörü vb. kavramlardır. Terörizm ise meydana getirilen şiddet hareketinin siyasi bir amaçla gerçekleştirilmesidir. Terörizm noktasındaki terör hareketinin özünü oluşturan şiddet unsuru, terör için amaç iken terörizm için sadece birer araçtır. Siyasal amaç terörizmin en belirleyici unsurlarından bir tanesidir (Wilkinson, 1974: 13).

Terörizm; yasadışı olarak sahip olunan siyasi ve stratejik bir amacı hayata geçirmek için, bilinçli bir şekilde plan tasarlayarak, masum insanlar ve kurumlar üzerinden daha büyük hedef kitleye gözdağı vermek amacıyla dolaylı ve doğrudan baskı ve tehditte bulunulması(Öztürk, 2002: 21) olarak tanımlanabilir. Özellikle 11 Eylül saldırıları, terör örgütlerinin artık sınır tanımadığının en önemli kanıtlarından bir tanesidir. Soğuk Savaş döneminde devletler tarafından finanse edilen terör örgütleri eylem açısından kontrol edilebilir bir nitelik taşıyan kendi finans kaynaklarını elde etmeye başlayan terör örgütleri finanse edildikleri devletleri hedef haline getirir düzeye ulaşmışlardır. Terörizm bu noktaya kısa sürede ulaşmamıştır. Yapısı ve tarihi ile uzun bir geçmişe sahip olan terörizm kavramından geçmişten günümüze ulaştığı evrelerden bahsetmek konunun anlaşılması ve mücadelesi açısından önem kazanacaktır.

2.2 Terörizmin Tarihsel Gelişimi

Terörizmin tarihi, uzun bir geçmişe sahiptir. Terörizm kavramı siyasi anlamda Habil İle Kabil olayına kadar götürülse de Yahudi tarihinde bahsi geçen Zelotes'ler, İsmaili-Haşhaşinler, Hindu Thug tarikatı terörizm ile özdeşleşen en eski terör örgütleridir. Uzun tarih sürecinde terörizme dair birçok örnek bulmak mümkündür. Örneğin; Alamut Kalesi, Avusturya İmparatorluğu veldiahtı Arşidük Franz Ferdinand'ın I. Dünya Savaşı'ı öncesinde sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesi olayları geçmişe dönük terörizm örnekleridir.

Terörizm her zaman bir gurubun yönetime karşı giriştiği yasadışı siyasi faaliyetler olarak kayda geçmemiştir. Örneğin Fransız ihtilali bu konuda iyi bir örnektir. Fransa yönetiminde bulunan Jakoben grubu kendilerine karşı ayaklanan milliyetçi gruplara karşı devlet imkanlarını kullanarak çeşitli işkence aletleri ile toplumu sindirmeye çalışmışlardır.

19. yüzyılın sonlarına doğru Rusyada kurulmuş olan ve çarlığa karşı çeşitli faaliyetlere girişen "Naradnoya Volya" (Halkın İradesi) denilen grup halkın ilgisini çekmek adına şiddetli çatışmalardan çok sembolik hedeflerle yönelmişlerdir. Bu guruba mensup kişiler yaygın şiddet yerine sembolik eylemlere yönelmiştir.

20. yüzyılın başlarında da faşist Nasyonel Sosyalist partilerin yönetimleri ellerinde bulundurmaları sebebi ile buldukları coğrafyalarda terör eylemlerini kullanarak baskı ve sindirmeye dayalı sistemler oluşturmaya çalışmışlardır. Genel olarak kendilerine rakip olarak görünen muhalefet üzerine bu baskı sistemlerini kullanarak karşı ses hareketlerini bastırmaya çalışmışlardır.

Soğuk Savaş dönemi ise terörizmin evrim geçirdiği diğer önemli bir noktadır. Terör örgütleri bu dönemde devletler tarafından finanse edilmişler ve istihbarat örgütleri tarafından kullanılarak beslenmişlerdir. Örgütler bu dönemde bir devletin diğer bir devleti zayıflatma amacı ile araç olarak kullanılmışlardır. Soğuk savaş sonrası silah, bilgi ve teknoloji yönünden git gide farklı bir boyuta dönüşen terör örgütleriyle mücadele zor bir hale gelmiştir.

21. yüzyıl küresel terörizm çağıdır (Martin, 2016: 27) şeklindeki ifade ile yeni yüzyılın habercisi olmuştur. Tarihten bu yana dönüşüm geçiren terörizm kavramı ile mücadelede farklı dönüşümlere sahne olmuştur. Ve her döneme ait mücadele politikaları farklı devletlere göre çeşitlilik göstermektedir. Bir devlet için terörist olan kişi diğer devlet tarafından özgürlük adına direnişçi ve hak savunucusu olarak kabul edilebilmektedir. Tanımlar kavramda bakış açısal değişiklikler meydana getirmiştir(Öktem, 2007: 29). Bu kadar farklı terörizm tanımının bulunması uluslararası arenada ortak mücadeleyi zorlaştırmaktadır. Ortak uzlaşılan bir terörizm tanımı olmayışı uluslararası bağlamda alınacak yaptırımları da çıkmaza sokmaktadır(Gül, 2012: 10). Terörizm kavramının değişimi terörizm ile bağlantılı olan her olduyuda değiştirmiştir. Örneğin terörizmle aktif mücadele eden kolluk kuvvetleri arasında bulunan polis teşkilatlarında zamana ve mekana göre mücadelede değişimler yaşamışlardır.

2.3 Terörizm Türleri

Terör örgütleri kendi aralarında ideolojilerine, amaçlarına, uygulama alanlarına, uygulama şekillerine göre ayrılabilir. 21. yüzyılın teknolojik gelişiminin sonucu olan siber terörizm gibi terör türlerinin yeni olması, gerekli tedbirlerin alınmaması (Altunok&Katman, 2009: 55) ayrıca sorun yaratmaktadır; ki hukuki altyapı burada kritiktir (Çakmak&Katman, 2009: 163). Her terör örgütünün toplum üzerinde bıraktığı etki ve hedef kitlesi farklı olabilmektedir. Bazı terör örgütleri coğrafya içindeki demografik yapıyı hedef alarak ayrılıkçı bir yol izlerken diğer yandan dini yönü savunmasız olan toplumlarda dini merkezli terör örgütleri ortaya çıkabilmektedir. Bu terör örgütlerinin sadece biri değil, aynı coğrafyada birkaçı birden faaliyet gösterebilir. Bu coğrafyaya en iyi örneklerden birtanesi de Türkiye'dir. Türkiye, uzun yıllar boyunca sol fraksiyonlu ve sağ fraksiyonlu terör örgütleriyle mücadele etmektedir. Bu örgütlere örnek verilecek olur ise: PKK, DHKP-C, MLKP, DEAŞ, HİZBULLAH vb. gruplar sayılabilir. Burada karmaşık olan nokta devletlerin yürüteceği terörle mücadele politikası ve INTERPOL teşkilatı gibi uluslararası kuruluşların oynayacağı roller önemlidir.

2.4 Terörizmin Nedenleri

Terörizm kendiliğinden oluşan ya da oluşturulan bir kavram değildir. Mevcut siyasal rejim ve ulusal-uluslararası düzeyde yaşanan terör saldırılarının birçok sebebi vardır. Bu sebeplerden bazıları sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik, dini unsurlardır. Mevcut sistem içerisinde kendine yer bulamayan, sosyal kimliğini oluşturamamış, kişisel gelişimini sağlayamamış bireyler kendilerini toplum tarafından dışlanmış olarak hissetmektedirler. Ekonomik vb. sebeplerle kendilerine toplum içinde yer bulamadığını düşünen bireyler terör örgütleri tarafından kolaylıkla kendi saflarına çekilebilmektedirler. Terör örgütleri kişiye önemli olduğunu, bu durumun onun kendisinden değil mevcut siyasal sistemden kaynaklandığını izlenimini yükleyerek kişinin mevcut otoriteye baş kaldırmasını amaçlamaktadırlar. Bu duyguya kapılan bireyin bunun değişimi için ancak mevcut siyasal rejimin değişimiyle sağlanabileceği düşüncesiyle toplum üzerinde telafisi olmayan yaralar açmaktadır.

Diğer yandan özellikle gelişmekte olan ülkelerde yaşanan bölgesel geri kalmışlık ve eşitsizlik dışarıya ya da ülke içinde göçe sebebiyet vermektedir. Gelir dağılımındaki eşitsizlik ile oluşan yoksunluk sayılan ekonomik nedenler arasındadır (Katman, 2009: 2557). Kişinin doğup büyüdüğü toprakları her şeyi ile terkederek daha önce hiç bulunmadığı bir kültürel ortama girmesi ilk bakışta birçok soruna sebep olmaktadır. Kişi sahip olduğu kültürel ortam ile geldiği kültürel ortamı karşılaştırarak çıkış yolu bulmaya çalışmaktadır. Kültürel şok içerisinde olan birey geldiği kültürel çevreye ayak uyduramadığında kendisini çatışma ortamı içerisinde bulmaktadır. Bu kişiler terör örgütleri açısından vazgeçilmez bir insan kaynağıdır. Kişi bu durumun mevcut siyasal sistemden kaynaklandığını düşünür ve sahip olduğu kültürel bölgenin sistem tarafından kasıtlı olarak geri bırakıldığı düşüncesiyle mücadele içine girer. Terör sorununa neden olan diğer bir faktör ise ekonomidir. İnsanlar özellikle gelişmekte olan ülkelerde veya gelişmemiş ülkelerde iş veren olarak devlete başvurumaktadırlar. Üretmeyen, dışarıya bağımlı ülkelerde ekonomik yatırımlar yetersiz olmakta bu durumda yaygın işsizliğin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Birey ekonomik olarak temel ihtiyaçlarını karşılayamaması ya da bir kesmin diğer bir kesime göre refah içerisinde yaşamasının tek suçlusunun devlet olduğunu düşünür. Temel ihtiyaçlarını karşılayamamış bireyin ekonomik faktörlerden dolayı psikolojik sorunlar yaşaması olasılığı artmaktadır. Psikolojik etkilerin sonucu saldırganlaşan birey terör örgütleri tarafından finanse edilerek birçok eylemde kullanılabilir hale getirilmektedir. Kişinin ailesi olan ile bağı, siyasal sistemin sorunlu işlemesi, toplum içinde ideolojik kutuplaşmaların artması terörizmi besleyen diğer önemli faktörlerdendir. Medya ve basın araçlarında terörizm ile mücadelede önemli bir dönüm noktasını oluşturmaktadır. Özellikle ulusal ve uluslararası basın terör örgütleri açısından kullanıma potansiyeli yüksek ortamlardan bir tanesidir. Çünkü terör örgütleri yaptıkları eylemlerin fiziki sonucunu değil; ulusal ve uluslararası basında ne kadar yer edindikleri ile eylem başarılarını ölçerler. Terör haberciliği çok ince bir çizgi üzerinde kuruludur. Terör örgütlerinin ortaya çıkarmaya çalıştığı geniş yankının sözcülüğünü yapmadan terör örgütleri ile mücadele etmek ve halkı bu tür tehlikeler karşısında bilgilendirilmesini sağlamak medyanın ana görevleri arasındadır (Kazan, 2016: 109).

3. ULUSLARARASI KRİMİNAL POLİS ÖRGÜTÜ (INTERPOL)

20.yüzyılda teknoloji ve ulaşım alanında yaşanan gelişmeler bir çok avantajın yanında çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Yaşanan teknolojik ve altyapısal avantajlar suç örgütleri tarafından kullanır hale gelmişlerdir. Bu gelişmeler suçlunun yer değiştirmesini kolaylaştırmış, suç ile mücadele eden kolluk kuvvetlerini zora sokmuştur. Suçluların hızlı yer değiştirmesi ve suçun aynı anda bir çok ülkeyi ilgilendirmesi mücadelede uluslararası işbirliğini zorunlu hale getirmiştir. Bunun için; 1905 yılında Buenos

Aires'te, 1909 yılında Madrid'de Uluslararası Polis Kongresi, 1913 yılında Washington'da Uluslararası Polis Konferansı düzenlenerek ortak adımlar atma adına görüşmeler yürütülmüştür.

Yapılan tüm görüşmelere rağmen polisiye işbirliği konusunda yürütülen tartışmalar sonucunda somut bir adım atılamamış sorunların çözümü belirsizliğini korumaya devam etmiştir. Konferansları takiben Monaco Prensi I.Albert'in 16-18 Nisan 1914 tarihinde çağrısı üzerine İnterpol'ün de kuruluşuna temel oluşturan I. Uluslararası Kriminal Polis Kongresi toplanmıştır.

Kuruluşunun ardından faaliyetlerini sürdüren İnterpol'ün çalışmaları I. Dünya Savaşı sebebi ile olumsuz etkilenmiştir. Teşkilat faaliyetlerini savaşın ardından savaş suçlarını işleyen kişiler ve olaylar üzerine yoğunlaştırmıştır. Devletler görüşmeler için Avusturya'nın daveti üzerine toplanarak II. Uluslararası Polis Kongresini düzenlemiştir. Bu görüşmelerde 10 madde den oluşan teşkilat tüzüğü oluşturulmuş ve teşkilatın merkezi Viyana şehri olarak belirlenmiştir. Ekonomik ve teknik anlamda zorluklar yaşayan teşkilatın faaliyetleri bu kez de II. Dünya savaşı sebebi ile kesintiye uğramış ancak Fransa'nın aktif desteği ile ayakta kalmayı başarabilmiştir. Bunun ardından merkez Lyon şehrine taşınmış ve bugün hale teşkilatın merkezine ev sahipliği yapmaktadır. Zorlukların üzerinden gelen İnterpol teşkilatı 194 üye ülkeye gelişmiş teknolojik altyapı ve kapasitesiyle suç ve suçlu konusunda üye ülkelere aktif hizmet vermektedir.

3.1. Teşkilatın Kuruluş Amacı

İnterpol Ana Tüzüğü'nün 2.maddesinde teşkilatın kuruluş amacı: “Tüm kriminal polis otoriteleri arasında, değişik ülkelerdeki yasalar çerçevesinde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ışığı altında, karşılıklı olarak en geniş düzeyde yardımlaşmayı sağlamak ve adi suçların önlenmesi ile bastırılmasına katkı da bulunacak kuruluşlar teşkil etmek ve bunları geliştirmektir” (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2019) şeklinde açıklanmıştır. Teşkilatın temel amacı 21. yüzyılda suçla mücadelede artan ve “belirsizleşen” (Katman, 2015: 39) tehditlerin karşılanmasına yardım etmektir (Akalin, 2014).

Teşkilat ana tüzüğünün 3. maddesinde belirtilen askeri, ırki, politik ve dini konuları mücadele kapsamının dışında tutmuştur. Buna gerekçe olarak ise üye devletin iç işlerine saygı duyup karışmamak adına belirttiğini savunmuştur. Politik suç kavramı her ne kadar 1956 yılında tüzükte yer almış ancak teşkilatın temellerinin atıldığı 1923 yılından beri bu kavrama önem verilmemiştir (Bresler, 1993). Terör saldırılarının artış göstermesi ve birçok üye devleti etkilemesine rağmen terörizmi ayrıntılı olarak ele almayan örgüt, terör saldırısı tipleri konusunda üye ülkelere bilgilendirici ve tavsiye edici kararlara imza atmıştır. Terörizmin siyasal bir suç olarak görülmesine yönelik bakış açısının değişimi noktasında teşkilatın 1984 yılında aldığı Lüksemburg Kararları dönüm noktasını oluşturmuştur. Örgüt mücadele alanına terörizm gibi suç faaliyetlerindeki almıştır. Teşkilatın ana görevi aslında uluslararası suçları araştırmak değil bunların araştırılmasına üye ülkeler arasında bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamaktır. İnterpol çeşitli suçlardan aranan uluslararası suçluların yakalanması ve iadesi için her biri farklı düzeylerde olan çeşitli bültenler yayınlamaktadır. Bu bültenler her devletin “Adalet Bakanlığı” düzeyinde çıkarılması istenirken bültenin yayınlanması “İnterpol Genel Merkezi'nin” onayı ile mümkün olmaktadır.

3.2 İnterpol Tarafından Yayımlanan Bülten Türleri

Bültenler üye ülke merkez bürolarının kendi aralarında talep ya da suçla ilgili kritik bilgi verme amacıyla yayımlanır ve her bir bültenin farklı anlamları vardır. Her ülke bu bültenlerin önem düzeyini kendileri belirler ve ona göre işlem yapmaktadırlar. Genel sekreterlik tarafından düzenlenen bültenler teşkilatın ana resmi dillerine çevrilirler. 8 tür bülten türü var olup hepsi farklı faaliyetler düzeyine sahiptir. Örneğin ilk olarak Kırmızı Bülten, sanığın bir suç hakkında yargılanabilmesi ve iadesi konusunda geçiçi olarak tutuklama isteğidir. Ancak bu bültenlerin bağlayıcılığı tamamen işlem isteği sağlanan ülkedir. Kırmızı bültene taraf olan ülkeyi bir kişinini geçiçi olarak tutuklanması için baskıda bulunulamaz. Bu tutuklama ya da diğer işlemler tamamen iadesi istenen ülkenin iç hukukuna bırakılmıştır. Her üye ülke kendi sınırları içinde Kırmızı Bülten'in önem düzeyini kendisi belirler. Örneğin Kırmızı bülten ABD için sadece uyarı düzeyindedir. ABD iç hukuk sistemi yakalama ve tutuklama için kırmızı bülteni yeterli görmemektedir. Sarı Bülten, kayıp kişilerin ile ilgili olup kişilerin yer tespitini yapmaktır. Mavi bülten, bir kişinin kimliği, yeri veya bir suçla ilgili faaliyetleri hakkında bilgi toplamak bir uluslararası suçlunun bulunduğu yeri belirlemek amacıyla hazırlanan bülten türüdür. Yeşil bülten, suç işleyen şahıs hakkında ve çeşitli ülkelerde işlediği suçlar hakkında kişinin taraf olma olasılığı olabilecek ülkelere bu kişi ve suçlar hakkında istihbari bilgi sağlamaktır. Siyah bülten, tanımlanamayan kuruluşlar ve kimliği teşhis edilemeyen cesetler hakkında soruşturma yapmak amacı ile teşhisi sağlamak için çıkartılan bültendir. Turuncu bülten, bir olayı, bir kişiyi, nesneyi veya kamu güvenliği için ciddi ve yakın bir tehdidi temsil eden bir işlemi uyararak için çıkarılan bültendir (İnterpol, 2019a). İnterpol-Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Özel Bildirimi, BM Güvenlik

Konseyi Yaptırım Komiteleri'nin hedefi olan gruplar hakkında çıkardığı özel bir bültendir. Mor bülten, suçluların kullanmış oldukları yöntemlere ilişkin olarak bu konular hakkında bilgi sağlamak amacıyla yayımlanan bülten türüdür. Bültenlr dışında bazı acil hallerde direk olarak üye ülke ile irtibata geçmeyi sağlayan diğer bir yöntem ise "Difüzyon" yöntemi olup bu yöntem üye ülkeye pratik hareket etme kabiliyeti sağlamaktadır.

3.3 İnterpol'ün Öncelikli Suç Alanları

İnterpol teşkilatı birçok suç alanında mücadele sürdürmektedir. Her ne kadar bütün suç türleri için eşit bir destek sağlayamasa da teşkilat üye ülkelere birçok suç konusunun soruşturulmasında aktif destek vermektedir. Bu suçlara örnek olarak Terör, Asayiş, Mali ve Bilişim teknoloji suçları, İnsan Kaçakçılığı, Uyuşturucu ve Organize suçlar, Rüşvet ve Yolsuzluk, Siber suçlar verilebilir.

3.4 İnterpol Teşkilatının Yasal Dayanakları

İnterpol teşkilatı gerçekleştirdiği faaliyetleri belli yasal dayanaklara göre düzenlemektedir. Bu dayanaklar; 1996 tarihli İnterpol'e gözlemci statüsü veren BM kararı, Teşkilat ana tüzüğü, Genel kurulun aldığı kararlar ve son olarak Uluslararası sözleşme ve antlaşmalardır (İnterpol, 2019b). Teşkilatı bunun yanında üye ülkeler arası faaliyetleri düzenleyen çeşitli uluslararası antlaşma ve sözleşmelerde sahiptir. Bu antlaşma ve sözleşmelere örnek verilecek olursa; Şartlı Salıverilen veya Mahkum Edilen Şahısların Gözetimine Dair Avrupa Sözleşmesi, Küçüklerin Ülkelerine Geri Gönderilmesine Dair Avrupa Sözleşmesi, Cezai Davaların Nakline Dair Avrupa Sözleşmesi, Cezai Kararların Uluslararası Değeri Konusunda Avrupa Sözleşmesi, Ateşli Silahların Şahıslarca Bulundurulması ve Taşınmasının Kontrolüne Dair Avrupa Sözleşmesi, Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi ve Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (SİDAS) örnek gösterilebilir. Üye devletler suçlu iadeleri gibi konularda genel olarak işleyişi Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi ve Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (SİDAS) üzerinden yürütür.

Teşkilatın işleyişini düzenlediği bu uluslararası sözleşmeler üye ülkeye bağlayıcı bir sorumluluk yüklemeyiz. Sadece tavsiye niteliğinde kararlar bulunur ve İnterpol teşkilatının görevlerini detaylı olarak açıklamaz. Teşkilatın görevini sadece haberleşmeyi sağlamak olarak belirleyen bu uluslararası sözleşmeler teşkilatın suçla aktif mücadelesini sınırlamaktadır. Hemen hemen her sözleşme, suçlu iadeleri yada suç ile mücadelede gerçekleştirilecek işlemleri üye ülkenin iç hukuk mevzuatına bıraktığı için özellikle siyasi suç olarak nitelendirilebilen terörizm konusunda devletlerin keyfi hareket etmesine alan tanımaktadır. Devletler kendi iç hukuk mevzuatlarını bahane ederek çoğu kez terör suçlarında iadelerin önünü engellemekte, bu konuda somut adım atılmasını izin vermemektedir. Örnek verilecek olursa; Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (1968) madde 2 şöyle söylemektedir: Adli yardımlaşma aşağıdaki hallerde reddedilebilir; "Talep edilen tarafın, talebin yerine getirilmesini ülkenin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer temel menfaatlerine halel getirecek nitelikte addetmesi halinde (TBMM, 2019) reddedilir". Üye ülke polis teşkilatları ve diğer kolluk kuvvetleri İnterpol bünyesindeki faaliyetlerini yukarıda belirtilen kararlar ve sözleşmeler ile yürütürler. Polis teşkilatlarının İnterpol departmanı Adalet Bakanlıklarının karşılıklı yaptığı haberleşmede ve işlemlerde görev alır.

3.5 İnterpol'ün Terörle Mücadele Evreleri

Toplum içinde bulunan kişi yada gruplar çeşitli amaçları uğruna birçok terörizm temelli faaliyetlerde bulunmuşlardır ve bulunmaya devam etmektedirler. Başvurdıkları siyasi temelli şiddet hareketleri bazen kişisel çıkarlardan kaynaklanır iken diğer yandan bazı gruplar buldukları topluluk adına çeşitli siyasi temelli şiddet hareketlerinde bulunmuşlardır. Yaşanılan bu şiddet hareketleri ilk olarak ulusal bir sorun olarak ele alınmış ancak ulaşım, teknoloji ve bunlara bağlı etmenlerin gelişimi ile uluslararası bir sorun haline dönüşmüşlerdir. Yasadışı siyasi bir amaç için gerçekleştirilen bu şiddet hareketlerinin gelişimine paralel olarak, bu şiddet hareketleri ile aktif mücadele eden polis teşkilatlarını ve uluslararası kurumları bazı noktalarda değişime uğratmıştır. Özellikle Soğuk Savaş döneminde devletler tarafından finanse edilen terör örgütlerini birbirlerini doğrudan yada dolaylı olarak yıpratmanın en iyi yolu olarak görmüşlerdir. "Ülkeler bir taraftan kendi güçlerini muhafaza etmeye çalışırken diğer taraftan da komşularının güçlü birer ülke olmaması için gerekli çalışmaları yapmaktan çekinmemişlerdir"(Yıldız, 2010).

21.yy itibari ile uluslararasılaşan terör şebekeleri küresel hareket kabiliyeti kazanmış ve tüm devletleri doğrudan ve dolaylı etkiler hale gelmiştir. Devletler bu terör şebekeleri ile olan mücadelelerini ulusal anlamda fiziki olarak polis teşkilatları ve orduları aracılığı ile yok etmeye çalışırken uluslararası alanda da

işbirliği, kapasite ve bilgi paylaşımı yoluna giderek ve çeşitli uluslararası kuruluşlar oluşturarak ortak adım atma adına mücadele vermektedirler.

Uluslararası anlamda terörle mücadele etmek ulusal anlamda terörle mücadele etmekten daha zordur gibi ayrıma gitmek doğru olmasa da uluslararası alanda terörle mücadele etme konusunda somut adım atmak yada bu adımları oluşturmak daha zordur. Devletler terörle mücadele konusunda kendi iç hukuk zeminlerini istedikleri gibi oluşturur iken uluslararası anlamda ulusal çıkarlar gereği keyfi davranabilmektedirler. Terörle mücadele etmek iyi bir fiziki mücadelenin yanında kusursuz bir hukuki alt yapı ve işbirliğini gerektirir. Uluslararası terörizm ile mücadele için ve çeşitli suçlar için oluşturulan uluslararası teşkilatlardan biride İnterpol teşkilatıdır. İnterpol üye ülke polisteşkilatlarını bir araya getirir iken terörizm ve çeşitli suçlar hakkında kapasite ve bilgi paylaşımı sağlar. Makalede teşkilatın terörle mücadelesi irdeleneceği için diğer suçlar ile olan mücadelesi kapsam dışında tutulmuştur. Terörizm tarihte 3 büyük dönüm noktası geçirmiş İnterpol teşkilatıda buna bağlı mücadelesinde dönüşümler yaşamıştır. Teşkilatın mücadele evrelerine geçmeden önce kısaca terörizmin geçirdiği dönüm noktalarını ele almak daha açıklayıcı olacaktır. İlk olarak yerel halkın üst otoritelere karşı mücadelesi olarak ortaya çıkan terörizm özellikle “1789 Fransız Devrimi’ni takip eden yıllarda terör, yerel grupların merkezi otoritelere karşı geliştirdikleri silahlı propaganda mücadelesi olarak da kullanılmıştır” (Selvi, 2017: 39-56). İkinci dönüm noktası merkezi otoritelerin yerel otoriteleri devlet imkanlarını kullanarak baskı ile sindirdikleri bir dönem olarakta nitelendirilebilir. Keza Fransa’da hüküm süren Jakoben grubu devlet eli ile yerel halk üzerinde acımasız şiddet eylemlerinde bulunmuşlardır. Bu hareketleri taiben yine ikinci dönüm noktası olarak nitelendirebileceğimiz Soğuk Savaş döneminde terör örgütleri devletler tarafından desteklenmiş ve bu evrede terör ulusal düzeyden çıkarak uluslararası bir hal almaya başlamıştır. “Soğuk Savaş Dönemi’nin belirleyici aktörleri olan ABD ve SSCB arasındaki mücadele tarzı bu dönemde yaşanan terör olaylarının adlandırılmasını ve savaşın niteliğinin belirlenmesi bakımından Soğuk Savaş dönemi terörü olarak literatürdeki yerini almıştır” (Caşın, 2008: 55).

Terörizmin geçirdiği son dönüm noktası ise ulaşım, teknoloji gibi etmenlerle hareket kabiliyetlerinin arttığı küreselleşme dönemidir. 11 Eylül saldırıları Amerika Birleşik Devletleri gibi çok iyi korunduğu düşünülen devleti bile hedef almış ve hareket kabiliyetleri konusunda herkese göz dağı vermiştir. Bütün devletler yaşanan saldırıların ardından kendi güvenlik politikalarını gözden geçirmişler ve uluslararası alanda işbirliği konusunda ciddi kararlar almışlardır. Devletler çeşitli kurumları aracılığı ile işbirli, bilgi ve kapasite artırma yoluna gitmişlerdir. Terörizm konusunda yaşanan bu gelişmeler aktif görev alan polis teşkilatlarındaki etkilemiş polis teşkilatları daha modern olarak donatılarak işbirliği konusunda bir araya getirilmişlerdir. Avrupa Polis Birliği (EUROPOL) ve Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (İnterPOL) polis teşkilatlarını bir araya getiren kuruluşlar olmuşlardır. Konumuzun ana omurgasını oluşturan İnterpol teşkilatıda yaşanan gelişmelere kayıtsız kalmamış çeşitli toplantılarda ciddi ciddi terörizm kavramını tartışmaya başlamıştır. Teşkilatın terörizm konusunda takındığı tavır sağlıklı olarak nitelendirilmesede bu faaliyetlerin tarihsel olarak ele alınması yararlı olacaktır.

Terörizm kavramı teşkilatın kuruluşundan sonra aktif olarak literatürde yer almasından dolayı teşkilat toplantılarında bu konu ilk olarak dönemim yaygın şiddet hareketleri olan anarşist faaliyetler olarak kendisine yer bulmuştur. 1898 yılında Roma’da gerçekleştirilen Anarşist Karşıtı Konferansta teşkilatın anarşist faaliyetler konusunda somut adımlar atmasının ciddi katkıları olmuştur. Özellikle Avrupalı devletler anarşist kişi, grup ve eylemler tarzları konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımı yönünde kendilerini geliştirmişlerdir. 20. Yüzyılın başından itibaren devletler hızla değişim gösteren terör hareketlerine karşı sadece kendi iç hukuk mevzuatlarıncı engellenemeyeceğini anlamışlar ve I. Ve II. Dünya Savaşlarını takiben gerçekleştirdikleri toplantıda 10 maddelik teşkilat tüzüğü konusunda mutabık kalmışlardır. Bu tüzüğün üçüncü maddesi için ayrı bir parantez açılması uygun olacaktır. Üçüncü madde teşkilatı irki, dini, politik ve askeri konularda kapsam dışında tutmuştur. Suçla mücadele adına oluşturulan bu on maddelik tüzüğün üçüncü maddesi daha sonraları teşkilatın terörizm ile olan mücadelesini zora sokacaktır. Tüzüğün oluşturulmasında mutabık kalan ülkeler özellikle o dönemlerde anarşist faaliyetlerden en çok etkilenen ülkelerdir. Teşkilatın bu ilk dönemi Soğuk Savaş döneminde kapsamış yapılan diğer toplantılarda terörizm ile olan mücadele şiddetli tartışmalara konu olmuştur. II. Dünya Savaşından sonra İspanya’da Bask Yurdu ve Özgürlük (ETA), İngiltere’de İrlanda Cumhuriyet Ordusu (İRA) ciddi saldırılarda bulunmuştur. Üye ülkeler ile teşkilatın karşı karşıya geldiği nokta ise 1972 Münih Olimpiyatlarında 11 israil asıllı oyuncunun arap teröristler tarafından öldürülmesi ile gerçekleşmiştir. Batı Almanya saldırıyı gerçekleştiren teröristler hakkında İnterpol Genel Merkezinden bilgi istemiş ancak genel merkez olayın politik olduğu gerekçesi ile Batı Almanya’nın teklifini geri çevirmiştir. İnterpol teşkilatının bu tavrından sonra üye ülkeler üyelik konusunda ciddi adımlar atma gereksinimi kurmuştur. Ve Avrupalı ülkeler kendi arasında TREVI

(Terörizm, Radikalizm, Aşırı Suçlar, ve Şiddet) grubunu kurarak terörle ve diğer suçlarla daha aktif mücadele edebilme adına kolluk kuvvetlerini bir araya getirmeye çalışmışlardır. İnterpol teşkilatı bu adımdan sonra dağılma tehlikesini görmüş ve teşkilat anayasasının 3.maddesini tartışmaya almış ve terörizm kavramını bünyesinde aktif olarak tartışmaya başlamıştır.

Teşkilatın terörizm konusunda yaşadığı ikinci evre ise Lüksemburg'daki toplantıdan sonra 1984 yılından başlayarak terör örgütlerinin küresel bir tavır sergilediği 2001 yılında yaşanan 11 Eylül saldırılarına kadar olan bölümü kapsar. Teşkilatın gerçekleştirdiği Fransa'nın Cannes şehrinde 52. Genel Kurul toplantısında üye ülkeler son zamanlarda binlerce insanın organize suç çeteleri tarafından kaçırıldığı ve öldürüldüğünün altı çizilmiştir. Üye ülkeler organize suç çetelerinin terörizm kılıfına büründüklerini belirtmişler ve bu konuda somut adım atılması ve ciddi kararların alınması konusunda İcra Komitesinden terörizm suçuna karşı teşkilatın genel tavrının değiştirilmesi gerektiği konusunda çalışmalar yapmasını istemişlerdir. Ayrıca üye ülkeler terörizm konusunda uluslararası işbirliğinin hangi prosedürler üzerinden yürütüleceği konusunda hususları hazırlamasını istemişlerdir. Teşkilatın 1984 yılındaki Genel Kurul Toplantısındaki bir çok üye ülke organize suç örgütlerinin varlığını kabul ettiğini, amaçlarının siyasi değişiklikler yapmak için terör, baskı ve korku yayarak suç faaliyetlerinde bulduklarıklarının altını çizmişlerdir. Adı suçlar hariç ulusal bağımsızlığın varlığından dolayı siyasi suçlar hakkında yapılacak işlemlerin ulusal mevzuatlara göre yapılması gerektiğini belirterek terörizm konusunda atılacak somut adımları yine ulusal çıkarlar gereği belirsizliğe sürüklemişlerdir.

1984 yılında alınan kararlardan sonra üye ülkeler arasında uluslararası işbirliğini koordine etmek amacıyla Kamu Güvenliği ve Terörizm alt müdürlüğü kurularak tavsiye kararı dışında terörizm konusunda ilk kez somut bir adım atılmıştır. Teşkilat kuruluşundan beri ilk kez teşkilat terörizm suçuyla ilgilenmeye başlamış ve ilk iş olarak terör suçu işleyenler hakkında kırmızı bülten hazırlamak ve yayınlamak olmuştur. Teşkilat hazırlanan bu kırmızı bültenleri çok sıkı kurallara bağlamıştır. Bu sıkı kurallar devletlerin çoğu kez hareket kabiliyetini kısıtlasada prosedürleri ağır bulan devletler çoğu zaman terörizm hakkında teşkilata başvurmaktan geri durmuşlardır. 1985 yılındaki Genel Kurul toplantısında ise uluslararası terörizm hakkında bir sempozyum düzenlenmiş ve bu sempozyumda İnterpol'ün uluslararası terörizm ile mücadelesinde nasıl yol haritasının oluşturulması gerektiğini tartışmışlardır (Akalin, 2014: 151). 1984 ve 1985 yılında alınan kararlardan sonra teşkilat sadece tavsiye niteliğinde görüş belirtmiş ve terörizm alanında 1998 yılına kadar ciddi bir adım atmamıştır. 1999 yılında Seul de yapılan Genel Kurul toplantısında uluslararası polise işbirliği faaliyetleri arasında terörizm suçunda olduğu belirtilmiştir (Karaman, 2019: 68). Terörizmin finansmanının engellenmesi için uluslararası bir çalışma yapılmasının önemi belirtilmiş İnterpol'ün terörizmin finansmanının engellenmesinin temel amacı olduğu belirtilmiştir. İnterpol'ün terörizm ile ilgili geçirdiği ikinci evre 2001 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşanan saldırıya kadar herhangi bir gelişme göstermemiştir. (Karaman, 2019: 68).

Teşkilatın terörizm konusunda geçirdiği üçüncü ve son evre ise 2001 yılından itibaren başlamıştır. 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de yaşanan terör saldırılarından sonra İnterpol terörizm ile mücadele konusuna vurgu yapmış ve bu saldırılar ile ilgisi olduğu düşünülen kişiler hakkında kırmızı bülten yayınlamıştır. 1984 yılında Terörizm Alt Müdürlüğü'nün kurulmasından sonra Seul'de gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısında Terörizmin Finsnamanı ilgi alanına alan teşkilat terörizm konusunda ikinci somut adımını atmıştır. Teşkilat ayrıca yaşanan olaylarla daha etkin mücadele amacıyla 2003 yılında Genel Sekreterlikte Komuta ve Kontrol Merkezi oluşturularak 7 gün 24 saat çalışma prensibini benimsemiştir (Karaman, 2019:69).

Teşkilat, terör suçluları hakkında uluslararası seviyede mücadele için 2002 yılında Füzyon Görev Gücü (FGG)'nü kurmuştur. Bu görev gücünün kurulmasına, 11 Eylül saldırılarından sonra uluslararası terör faaliyetlerinin boyut ve karmaşıklığının artması neden olmuştur (Akalin, 2014: 156).

4. İNTERPOL TEŞKİLATININ ULUSLARARASI TERÖRİZM İLE MÜCADELESİNDE YETERSİZ KALMASININ SEBEPLERİ

Tıpkı uluslararası ilişkiler disiplini ve diğer uluslararası teşkilatlar gibi interpol teşkilatıda anarşik bir yapıya sahiptir. Anarşik olarak nitelendirilmesinin sebebi mevcut teşkilat çatısı altında toplanan devletlerin üzerindebağlayıcı bir güç yoktur. Mevcut üye ülkeler arasında tabiki ayrı ayrı nüfuza sahip ülkeler bulunmaktadır ancak bu ülkeler dahi alınan kararların bağlayıcılığı konusunda etkin rol oynamamaktadır.

Teşkilatın terörizm ile olan mücadelesinin yetersiz kalmasının sebepleri arasında teşkilatın kendi yapısal sorunlarının yanında üye ülkelerin mevcut işbirliği çatısı altında takındıkları politik tavırlardır. İnterpol teşkilatının politikalarını düzenleyen teşkilat anayasasının sahip olduğu bazı maddeler ile terörizm gibi

suçlarda mücadelede etkinsizlik yaratmaktadır. Teşkilat anayasasının üçüncü maddesi askeri, irki, politik ve dini konuları kapsam dışında tutar. Teşkilat bu konuların kapsam dışında tutulmasını üye ülkenin iç bağımsızlığına gösterilen saygı olarak nitelemektedir. Ancak terörizm kavramının bu konular üzerinden geliştiği ve değiştiği göz önünde alındığında bu konuların tamamı ile kapsam dışında tutulması çeşitli sorunlara yol açmaktadır. 21. Yüzyılda yaşanan hemen hemen her konu tüm devletleri etkileyebilmekte yaşanan kötü sonuçlar tek bir devlete yıkılmamaktadır. Üye ülkelerin özellikle bu konulardaki politikalarının terörizmi etkileme konusunda teşkilat bünyesinde bunu açıkça dile getirmelemdir. İnterpol teşkilatı dünya genelinde yaşanan irki, askeri, politik ve dini konuları çok sıkı bir şekilde takip etmeli kendi bünyesindeki faaliyetleri etkileyici düzeyde var olacak tehlikeleri önceden kestirmelidir.

Mücadele yetersizliğinin ikinci nedeni olarak her üye ülkenin teşkilat bünyesinde gördüğü faydaların zaman zaman farklılık göstermesidir. Her üye ülke teşkilat içinde ayrı ayrı nüfuzlara sahip olabilmektedir. Örneğin üye ülkenin aldığı roller, ödediği yıllık aidat miktarları, özel bağışlar, üye devletin uluslararası arenada sahip olduğu nüfuz, gelişmişlik düzeyi ve teknoloji altyapısına kadar çeşitli nedenlerden dolayı üye devletler teşkilattan farklı oranlarda yararlanmakta, teşkilat politikalarında istenilen yöne çekilebilmektedirler. Üye ülkelerin nüfuzu kullanma etkisi son teşkilat başkanlık seçiminde kendisini göstermiştir. Güney Afrika'nın başkan adayı ile beraber GüNEY Kore başkan adayı ve Rusya'nın başkan adayı arasında yaşanan mücadelede özellikle Rusya'nın adayı olan ve başkan yardımcılığı görevini yürüten Alexander Prokopçuk'a yönelik Batı'nın yoğun muhalefeti yaşanmış resmi makamlar Rus adayın kesinlikle İnterpol başkanı olmama konusunda karşılıklı resmi yazılı açıklamalar yapmışlardır.

Teşkilat mücadelesinin terörizm ile olan mücadeledeki yetersizliğin üçüncü nedeni olarak ise teşkilatın aldığı kararların bağlayıcılığı noktasındadır. Teşkilatın her suç gibi terörizm konusunda da aldığı kararlar uyarı ve tavsiye edici karar niteliğindedir. Hemen hemen her anlaşmanın ikinci yada üçüncü maddesinde "Kararların uygulanması ve yasal işlemler üye ülkenin iç yargı mevzuatına bırakılmıştır" şeklinde ifadeler içermektedir. Bu da üye devletlere terörizm konusunda takındıkları tavır için gri alanlar yaratmaktadır. Her devlet bunun farkında olup mevcut gri alanı kullanabilme potansiyelindedir. Gri alanlar devletler ve terör örgütleri için hareket edebilme alanı olarak kullanılmaktadır. Teşkilat yapısı buna izin vermemelidir.

Mücadeledeki diğer yetersizlikler ise daha öncede bahsedildiği üzere devletlerin uluslararası arenada terörizm kavramı onusunda takındıkları keyfi davranışlar olup özellikle terörizm konusunda istihbari bilgilerin İnterpol teşkilatı ile samimi bir şekilde paylaşılmadığıdır. Her ülke teşkilat bünyesinde amaçladığı çıkar düzeyinde paylaşımlar yaratmaktadır. 2018 yılında İnterpol başkanlık seçimlerinde uluslararası arenada sık sık karşı karşıya gelen ülkeler olan Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya Federasyonu adeta interpol başkanlık seçimlerini politik tartışmaya çevirmişlerdir. Euronews'in 20.11.2018 tarihli haberinde özellikle Amerika'nın interpol başkan yardımcısı olan Aleksandr Prokopçuk'un adaylığı konusunda karşılıklı sert açıklamalarda bulunmuşlardır (Euronews, 2019).

5. İNTERPOL'E ÜYE ÜLKELERİN İNTERPOL ÇATISI ALTINDA TERÖRİZM İLE MÜCADELE KONUSUNDA KARŞI KARŞIYA KALDIĞI SORUNLARA ÖRNEKLER

İnterpol teşkilatına üye ülkeler çeşitli suçlar konusunda teşkilat kapasitesinden yararlanır iken terör suçlularını hakkında bülten çıkarılması konusunda sorunlar yaşamaktadır. Üye ülke Adalet Bakanlıkları hakkında yakalama kararı istedikleri örgüt mensubu şahıslar hakkında kırmızı bülten taleplerini İnterpol Genel Merkezi'ne göndermektedirler. İnterpol Genel Merkezi ise çok sıkı prosedürler uygulayarak (terör saldırganına ait bilgiler, eylem tarzı, eylemde üstlendiği rol, olayın oluş biçimi vb.) bu istenilen kırmızı bülteni kabul ya da red eder. Üye devletler bu çok uzun süreçten dolayı çoğu zaman terör olaylarına karşışan şahıslar hakkında İnterpol'e başvurmaktan kaçınmaktadırlar. İnterpol Genel Merkezi de kendi yapısından kaynaklanan çeşitli sebepler ile üye ülkelerle karşı karşıya gelmektedirler. Teşkilata üye ülkelerin teşkilat bünyesinde oluşturdukları çeşitli lobcilik ve baskılar sonucu bazı kararların alınmasında etkili olmaktadır. Örnek verecek olursak son zamanlar da İnterpol'e üye devletlerden olan Türkiye hakkında kırmızı bülten talep edilen terör iltisaklı kişiler hakkında bazı bültenlerin kaldırıldığını, bazı bültenlerin genel merkez tarafından siyasi bulunarak red edildiğini dile getirmektedir. Hürriyet Gazetesi'nin 01.08.2019 tarihli haberinde terör örgütü PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG'nin ele başları olmak üzere 162 teröristi kırmızı bültenen çıkarttığı ve 352 terörist hakkındaki bülten talebini çeşitli gerekçelerle reddettiğini belirtmiştir (Hürriyet, 2019). Aynı teşkilat bünyesinde iki ülke de bültenlere vermiş olduğu yasal statüler sebebi ile de karşı karşıya gelmişlerdir.2018 yılında Türkiye'nin kırmızı bültenle aradığı Salih Müslüm dosyasında karşı karşıya gelmiştir. TRT haber'in 20.03.2018 tarihli haberinde Çekya'da Prag savcılığını'm terör örgütü PYD/PKK'ın eski eş başkanı Salih Müslü'mün

Türkiye'ye iadesine ilişkin sürecin durdurulduğunu ve dosyanın kapatıldığını duyurmuştur (TRT Haber, 2019).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

21. yüzyılda tüm devletlerce sorun olduğu kabul edilen terörizm kavramı noktasında günümüzde hala geçerliliğini koruyan, üzerinde uluslararası arenada uzlaşmış bir terörizm tanımı bulunmamaktadır. Her ülke kendi ulusal çıkarları doğrultusunda dünyanın çeşitli coğrafyalarında çeşitli terör örgütlerini kendilerine müttefik olarak görmektedirler. Strateji ve politikalar tanımlar üzerine kuruludur. Devletlerin ulusal çıkarları doğrultusunda ki keyfi tutum yaklaşımları terörizm ile mücadeledeki en büyük engeli oluşturmaktadır. Uluslararası arenada güvenlik sorunlarıyla ilgilenen uluslararası teşkilatlarda bulunan temsilciler terörizm konusunda üyesi olduğu ülkenin ulusal çıkarlarını yansıtmaktadırlar. Bunun en büyük örneklerinden birisi de İnterpol teşkilatı olduğu tespit edilmiştir. 194 üye ülkeyle tüm coğrafyalarda etkin rol oynamaya çalışan İnterpol teşkilatı üyelerinin sahip olduğu anayasal farklılıklar, olaylara gösterdiği farklı yaklaşımlar, ulusal çıkarları vb. faktörlerden dolayı özellikle terörizm konusunda somut bir adım atamamaktadırlar.

İnterpol teşkilatı kararlarının üye ülke iç mevzuatlarınca bağlayıcı bir etkiye sahip olmaması alınan kararların sadece tavsiye niteliğinde kalmasına sebebiyet vermiştir. Bundan dolayı İnterpol Genel Sekreterliği'nin göstermiş olduğu sıkı prosedürlerin yanında üye ülkelerin kendi iç mevzuatlarında yapacakları etkili mevzuat değişiklikleri ile terörizm konusunda İnterpol ve ülke arasında ki işbirliğini arttıracaktır.

Terörizm ile olan mücadelede polisiye işbirliğini azaltan diğer bi sebep ise üye devletlerin polis teşkilatlarının geliştirdikleri terörle mücadele politikası ile ilgilidir. Bu çıkarımın olumlu yönünden çerçevesi ise İnterpol Teşkilatı üye ülke polis teşkilatlarının bu stratejilerini tek çatı altında toplayarak karşılıklı bilgi ve beceri kapasitesini artırıcı yönde etki etmektedir. Üye ülkelerden kaynaklı sorunlar terörizm ile olan mücadeleyi tek başına yetersiz bırakan bir etki değildir.

İnterpol teşkilatı noktasında görülen eksiklikler ise teşkilatın anayasasında ortak bir terörizm tanımı bulunmayışı mücadelede etkisizlik yaratmaktadır. Teşkilat, üye ülkelerle çeşitli suç alanlarında uluslararası sözleşmeler ve antlaşmalar yapmış ancak bu sözleşmelerin ve antlaşmaların hukuki bir bağlayıcılık noktasındaki durumu oldukça belirsizdir. Bu uluslararası sözleşmeler ve antlaşmalar üye ülkelere sadece tavsiye niteliğinde kararlar içerdiğinden herhangi bir somut adım gösterilememektedir. Teşkilat suç noktasındaki herhangi bir sorunu ilgili devlet ile olan ilişkisini tespiti halinde üye ülkeye uygulanacak olan yasal prosedürleri açıkça belirtmemektedir. Bu prosedürlerin teşkilat anayasasında bağlayıcı özelliği ve uygulanacak yaptırımların açıkça yazılması önem arz etmektedir. İnterpol teşkilatı ana tüzüğünün 3. maddesi olan "teşkilat ırki, dini, politik, askeri konuları uğraş dışında tutar" ifadesi terörizmle olan mücadelede karmaşıklık yaratmaktadır. Teşkilat, her ne kadar bu konuların üye ülkelerin iç işlerine karışmamak adına karar aldığı belirtilse de bu ifadeler 21. yüzyılda yaşanan terör eylemlerinin ya direk nedeni ya da sonucu olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Teşkilatın bu konuları tamami ile olmasa da terörizm ile olan bağlantı noktasında tartışması ve gündemine olması oldukça önemlidir. Çünkü bu konuların tamamen üye ülkelerin yasal mevzuatlarınca değerlendirilmesi hususu devletlerin tutumlarında keyfilik yaratmaktadır.

Teşkilat adına diğer bir sorun ise bülten konusudur. Üye ülkelerin talep ettiği bülten türleri talep edilen ülke tarafından aynı şekilde kabul görmemektedir. Örneğin kırmızı bültenle tutuklama talep eden bir üye ülke diğer ülke tarafından kırmızı bültenle değil bu hususu mavi bülten ile araştırabilirsın gibi karşılıklar alabilmektedirler. Özellikle teşkilat genel merkezi terörizm ile ilişkisi olan şahıslar hakkında çıkarılmak istenen bültenlerde üye ülkelere çok ince ve ağır prosedürler getirmektedir. Bu da terörizm ile olan mücadelede gecikme yaşatmakta ve üye ülkelerin çoğu zaman teşkilata başvuramalarına sebebiyet vermektedir. Her bülten türü, bütün üye ülke mevzuatlarında aynı önem derecesine sahip olmadığı tespit edilmiştir. Örneğin kırmızı bülten, bir ülkede tutuklama için yeterli bir sebep iken diğer bir ülkede sadece uyarı niteliğinde bir bülten olarak kabul görmektedir.

Sonuç olarak teşkilat suçla mücadele konusunda, özellikle terörizm konusunda aktif rol oynamak istiyorsa öncelikli olarak suç türüne göre üye ülkelerin yasal mevzuatlarınca alınabilecek kararlar doğrultusunda çalışma yapacak bir adil ekip oluşturulmalıdır. Adı suçlar ve terörizm konusunda, terörizmin finansmanını sağlayan suçlar konusunda tüm ülkeler maksimum seviyede görev alması ve bu konuda çalışma yapmaları oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Acar, Ü. & Urhal Ö. (2007). Devlet Güvenliği İstihbarat ve Terörizm, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Akalın, M. (2014). İnterpol (Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı), Kripto Yayınları, Ankara.
- Altunok, T. & Katman, F. (2009). “Bölüm 3-Siber Tehdit Altyapısı ve Araçları”, H. Çakmak ve T. Altunok (Ed.), Suç, Savaş ve Terörizm Üçgeninde Siber Dünya, Barış Platin Yayınları, Ankara, s. 55-85, ISBN: 9789944137348.
- Bresler, F. (1993). İNTERPOL, Milliyet Yayınları, İstanbul.
- Caşın, M. H.(2008). Uluslararası Terörizm, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Çakmak, H. & Katman, F. (2009). “Bölüm 7-Siber Tehditlerin Uluslararası Hukuk ve İç Hukuktaki Yeri”, H. Çakmak T. Altunok (Ed.), Suç, Savaş ve Terörizm Üçgeninde Siber Dünya,Barış Platin Yayınları, Ankara. s. 163-207, ISBN: 9789944137348.
- EGM, Emniyet Genel Müdürlüğü, (2019), İNTERPOL’ü Tanıyalım, <https://www.egm.gov.tr/interpol/interpolutaniyalim> (E.T.22 Haziran 2019).
- Euronews, Dünya, (2019). <https://tr.euronews.com/2018/11/20/interpol-yeni-baskanini-seciyor-abd-ve-rusya-kars-karsiya>, (E.T. 15 Eylül 2019)
- Gül, T.(2012).Terör-Terörizm, Ark Kitapları, İstanbul.
- Hürriyet, Gündem, (2019), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/interpol-genel-sekreterligi-terorle-mucadeleye-zarar-veriyor-41290940>, (E.T. 22 Eylül 2019)
- İnterpol, İnternational Criminal Police Organization,(2019a). About Notices, <https://www.interpol.int/How-we-work/Notices/About-Notices> (E.T. 23 Haziran 2019).
- İnterpol, İnternational Criminal Police Organization. (2019b), Interpol Yasal Dayanak, <http://www.interpol.pol.tr/Sayfalar/interpolyasaldayanak.aspx> (E.T.17 Ocak 2019).
- Karabulut, B. (2011). Güvenlik: Küreselleşme Sürecinde Güvenliği Yeniden Düşünmek,Barış Kitap, Ankara.
- Karatay, Ö.& Kapusızoğlu, M. (2011). Mali ve Ekonomik Suçların Terörün Finasmanı Bağlamında Değerlendirilmesi, Ekonomi Bilimleri Dergisi, Cilt 3, No 1, s. 115-121, Bayburt.
- Katman, F. (2009). Terörizmin Psiko-Sosyal Yönleri (Psycho-Social Aspects of Terrorism), I. Uluslararası Davraz Kongresi (I. International Davraz Congress), Süleyman Demirel University, 24-27 September 2009, pp. 2545-2563, ISBN: 978-9944-452-34-2.
- Karaman, İ. (2019). “Terörizm ile Mücadelede Uluslararası İşbirliğinin Önemi: istanbul Emniyet Müdürlüğü İnterpol Şube Müdürlüğü Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Katman, F. (2015). Security in the Age of Ambiguity. In Global Challenges to the Transatlantic World, Cristina Crespo Palomares (ed. lit.), Daniel Silander (ed. lit.), Donald L. Wallace (ed. lit.), Isabel Albella (ed. lit.), 2015, ISBN 978-84-16133-76-5, pp. 39-47.
- Kazan, H. (2016). Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği. Güvenlik Stratejileri Dergisi, Yıl 12, Sayı 24, s. 109-146, İstanbul.
- Martin, G. (2016). Terörizm Kavramlar ve Kuramlar, (Çev. İhsan Çapcıoğlu- Bahadır Metin), Adres Yayınları, Ankara.
- Öktem, E. (2007). Terörizm: İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, Derin Yayınları, İstanbul.
- Öztürk, M. (2002). Uluslararası Terörizm ve Dış Politika, Biltek Yayınları, Ankara.
- Selvi, H. (2017). Terör Eylemlerine Tarihsel Bir Yaklaşım: Osmanlı Devleti’nde Ermeni Terör Eylemleri ve Yurtdışı Bağlantıları, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, s. 39-56, Ankara.
- Şenel, M. & Şenel, T.(1997). İstihbarat ve Genel Güvenlik Konularımız, Emniyet Genel Müdürlüğü İDF Yayınları, Ankara.

TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi, (2019), Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi, https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/kanunlar_kararlar/kanuntbmmc051/kanuntbmmc051/kanuntbmmc05101034.pdf, (E.T. 23 Haziran 2019).

TRT Haber, Haber, (2019), <https://www.trthaber.com/haber/dunya/cekya-salih-muslum-dosyasini-kapatti-356091.html>, (E.T. 22 Eylül 2019)

Wilkinson P. (1974). Political Terrorism, Palgrave, London.

Yıldız, M. Z. (2010), Değişen-Dönüşen Toplum ve Mekan Bağlamında Küresel Terörizmi Yeniden Düşünmek, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, s. 1-24, Ankara.